# Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Fark?ndal?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Fark?ndal?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33591

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Fark?ndal?k Ölçe?i (ZEBSEYFÖ), zihinsel engelli bireylere yönelik hizmet veren profesyonellerin, e?itimcilerin ve ailelerin, sporun bu bireylerin geli?imleri üzerindeki fiziksel, psikolojik ve sosyal faydalar?na dair alg? ve fark?ndal?k düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçek, Ekrem Levent ?lhan ve Osman Kür?at Esentürk taraf?ndan 2015 y?l?nda geli?tirilmi?tir. Tek boyutlu bir yap?ya sahip olan bu ölçek, toplam 47 maddeden olu?maktad?r ve 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?r.

Ölçek, sporun dahil edilmesinin zihinsel engelli bireylerin ya?am kalitesini nas?l etkiledi?i konusundaki bilgi bo?luklar?n? tespit etmeyi ve bu alanda daha etkili bilgilendirme programlar?n?n olu?turulmas?na rehberlik etmeyi amaçlamaktad?r. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in yüksek düzeyde geçerlik ve güvenirlik özelliklerine sahip oldu?unu göstermi?tir.

## Anahtar Kelimeler

ZEBSEYFÖ, zihinsel engellilik, spor fark?ndal???, sporun etkileri, psikometrik özellikler, fark?ndal?k ölçe?i, beden e?itimi.

## Yazarlar

Ekrem Levent ?lhan, Osman Kür?at Esentürk

## Amaç

Ölçe?in temel amac?, zihinsel engelli bireylerle ilgili payda?lar?n (aileler, ö?retmenler, terapistler ve spor profesyonelleri) sporun bu bireyler üzerindeki potansiyel ve gerçek etkileri hakk?ndaki bilgi düzeylerini ve inançlar?n? sistematik olarak de?erlendirmektir. Bu, bireylerin spor yoluyla motor beceri geli?imini, sosyal etkile?imi ve genel refah?n? ne ölçüde desteklediklerine dair mevcut fark?ndal?k seviyesini ortaya koyar.

Bu ölçek, sporun engelli bireylerin rehabilitasyon ve entegrasyon süreçlerindeki kritik rolünü vurgulamak ve ilgili alanlardaki e?itim programlar?n?n içeri?ini bu fark?ndal?k düzeyine göre optimize etmek için bilimsel bir zemin sunmaktad?r. Elde edilen veriler, fark?ndal?k art?r?c? müdahalelerin hedeflenmesine yard?mc? olur.

## Yap?

Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Fark?ndal?k Ölçe?i, tek boyutlu bir psikolojik yap?y? ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Bu tek boyut, kat?l?mc?lar?n zihinsel engelli bireylerin spor yoluyla elde edebilecekleri faydalara (fiziksel, bili?sel ve sosyal) dair genel inanç ve bilgi

ARABPSYCHOLOGY.COM

düzeylerini temsil eden "Sporun Etkilerine Yönelik Fark?ndal?k" olarak adland?r?lm??t?r.

Ölçek, kat?l?mc?lar?n sporun faydalar? hakk?ndaki alg?lar?n? 47 madde üzerinden de?erlendirmektedir. Maddeler, sporun hem bireysel geli?imdeki rolünü hem de toplumsal kabul ve entegrasyona katk?lar?n? kapsayacak ?ekilde haz?rlanm??t?r. Yan?tlar 5'li Likert format?nda toplan?r (1= Hiç kat?lm?yorum; 5= Tamamen kat?l?yorum).

## Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi? ve tek boyutlu modelin verilerle uyumu de?erlendirilmi?tir. Analiz sonuçlar?, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik olarak desteklendi?ini göstermi?tir.

Çal??mada elde edilen ba?l?ca uyum indeksleri, modelin kabul edilebilir veya iyi uyum s?n?rlar? içinde oldu?unu göstermektedir:

Uyum ?ndeksi Oran? (χ2/sd): 2.6
Yakla??k Hata Karekökü Ortalamas? (**RMSEA**): 0.08
Normla?t?r?lm?? Uyum ?ndeksi (**NFI**): 0.99
Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi (**CFI**): 0.99
Ayarlanm?? ?yilik Uyum ?ndeksi (**AGFI**): 0.83
?yilik Uyum ?ndeksi (**GFI**): 0.86

Özellikle NFI ve CFI de?erlerinin 0.99 gibi yüksek seviyelerde olmas?, modelin güçlü bir uyum sergiledi?ini ve ölçe?in amaçlanan yap?y? ba?ar?yla ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

## Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???, güvenirlik analizlerinin temelini olu?turmaktad?r. ZEBSEYFÖ'nün güvenirli?i, tüm ölçek maddeleri üzerinden **Cronbach Alfa** iç tutarl?l?k katsay?s? hesaplanarak belirlenmi?tir.

Yap?lan analizler sonucunda ölçe?in tamam? için Cronbach Alfa güvenirlik katsay?s? 0.989 olarak rapor edilmi?tir. Bu de?er, psikometri standartlar?na göre oldukça yüksek bir iç tutarl?l??a i?aret etmektedir ve ölçek maddelerinin ayn? temel yap?y? son derece tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Yüksek güvenirlik, ölçe?in tekrarlanan uygulamalarda istikrarl? sonuçlar verece?i anlam?na gelmektedir.

## Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme çal??mas?, ZEBSEYFÖ'nün yap?sal bütünlü?ünü ortaya koymak amac?yla faktör analizine tabi tutulmu?tur. Analizler, ölçe?in 47 maddenin tamam?n? kapsayan güçlü ve tutarl? bir tek faktörlü yap? sergiledi?ini göstermi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Tek boyutlu yap?n?n do?rulanmas?, ölçe?in zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik fark?ndal??? yekpare bir kavram olarak ele ald???n? ve bu kavram? tek bir toplam puan üzerinden güvenilir bir ?ekilde de?erlendirme imkan? sundu?unu belirtmektedir.

## Ölçek Bilgileri

**Test Türü:** Geli?tirme

**Format:** 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1= Hiç kat?lm?yorum - 5= Tamamen kat?l?yorum)

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Hedef Popülasyon:** Zihinsel engelli bireylere hizmet veren profesyoneller, e?itimciler, antrenörler ve bu bireylerin aileleri.

**Ya? Grubu:** Yeti?kinler (Kat?l?mc? grubu)

**Popülasyon Detaylar?:** Zihinsel engelli bireylerle etkile?imde bulunan ve onlar?n spor/fiziksel aktiviteye kat?l?m?n?n etkileri konusunda fark?ndal?k düzeyi ölçülen yeti?kinler.

**Test Metodolojisi:** Öz Bildirim Ölçe?i (Self-report)

## Anahtar Kelimeler

47 madde, tek boyutlu yap?, Cronbach Alfa, psikometri, do?rulay?c? faktör analizi, sporun faydalar?, zihinsel engelliler.

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

**Test Y?l?:** 2015

**?zinler ve Ücret:** Ölçe?in akademik veya ticari kullan?m? için izinler ve olas? ücretler hakk?nda bilgi almak üzere sorumlu yazar Ekrem Levent ?lhan ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

**?leti?im:** levent-besyo@hotmail.com

## Kaynaklar

?lhan, E. L., & Esentürk, O. K. (2015). Zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik fark?ndal?k ölçe?i (zebseyfö) geli?tirme çal??mas?. *CBÜ Beden E?itimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 9(1)*, 19-36.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: edergi.cbu.edu.tr

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: zihinsel-engelli-bireylerde-sporun-etkilerine-yonelik-farkindalik-olcegi-toad.pdf

## Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Fark?ndal?k Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçe?in 47 maddesinin tamam? listelenmemi?tir. Maddelerin tam listesine eri?im için referans makaleye (?lhan & Esentürk, 2015) ba?vurulmas? gerekmektedir. Ölçek toplamda 47 maddeden olu?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM